СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ЖОВТНЯ 1948. No. 238. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 13, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0237 } — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НА ЗЇЗДІ ПОЛІЦІЙНИХ НАЧАЛЬНИКІВ ГОВОРЯТЬ ПРО КОМУНІСТИЧНИЙ САБОТАЖ

Ню Йорк, 11 жовтня. — Півтора тисяча начальників місцевих поліцій зі Злучених Держав і Канади зїхалися в готелі Пенсилвенія на конвенцію Міжнародного Товариства Начальників Поліції. Промовці звернули в першу чергу увагу на складення плянів для поборювання комуністичного саботажу й підривних затій різних елементів. Першу осторогу проти щораз зростаючої комуністичної організації саботажистів в нашій країні видав Чарлє В. Долі, колишній начальник поліції в Сан Франсиско. „На випадок війни, ця організація пустить в рух всі подлі штучки, до яких вона заправлена" — казав Долі. Він закликав учасників конвенції, щоб кожна установа, яка має на цілі допильнувати виконання законів, заздалегідь поробила пляни для здавлення підривних груп, заки ще візьмуться переводити в діло свої наміри.

Полковник Леон Ламберт з провінціональної поліції Квебеку, у Канаді, гостро натавпрував системи поліційних держав. Він виявив, що йому доручено домагатися цілковитої ізоляції всіх поліцій Обєднаних Держав так довго, як довго до цієї світової організації належать країни зпоза залізної заслони. Він сказав, що не бачить можливости співділання зі спільною світовою поліцією, як довго у ній є ідеологічна боротьба. „Ми знаємо з досвіду, що сили поліційних держав не вагаються самі знищити нашу національну суверенність". В дальшій частині промови полк. Ламберт. зажадав співпраці з поліцією таких країн, які не стоять під контролею Москви.

РОБІТНИК НЕ МОЖЕ ДІСТАТИ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ БЕЗ ЗГОДИ ЮНІЇ.

Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав відмовився розбирати рішення федерального суду нижчої інстанції про призначення робітникам підвишки платні „за слуги". Федеральний окружний суд в Синсинаті на внесений позов юнії мясних робітників проти підприємства Дж. Г. Алисон видав був рішення, що підприємство не може давати підвишки платні робітникові „за заслуги" без повідомлення наперед юнії й самого робітника. Підприємство Алисон внесло відклик від цього рішення до Верховного Суду Злучених Держав, одначе цей суд не хотів розбирати відклику. Це значить, що рішення окружного федерального суду є правосильне у всіх подібних спорах на території Злучених Держав.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ВТРИМАННЯ НОВОГО РОЗПОДІЛУ.

Акрон, у стейті Огайо. — Президент Труман у своїй передвиборчій промові заявився поновно за втримання Нового Розподілу („Ню Діл"), введеного від часу президентом Френклином Д. Рузвелтом перед своєю першою кандидатурою. Труман увесь день під час своєї поїздки гостро тавровав Республиканську партію, називаючи її слугою спеціяльних привилеїв, а в промові в Акрон вичислив 11 точок, які обстоює Демократична партія в економічних справах. Між ними є підвишка мінімальної заплати за одногодинну працю, поширення суспільного забезпеки, плян загальної медичної допомоги, поліпшення шкіл і мешкальних домів. Усю цю програму назвав президент „Ню Діл". Про Республиканську партію сказав Труман, що вона вимине дискусії над такими справами.

У СВІТОВИЙ СЕРІЇ В БЕЙЗБОЛ ПЕРЕМОГЛА ДРУЖИНА ІНДІЯН З КЛІВЕЛЕНД.

Бостон. — В останньому дні світової серії гри в бейзбол між Американською Лігою й Красвою Лігою, віднесли перемогу члени дружини Індіян з Клівленду і здобули чемпіонат від бостонських Відважних „Брейвс"). Індіяни належать до Американської Ліги. Відважні до Красвої („Національної") Ліги. Індіяни виграли 4 точки у протиставлені до 3 здобутих бостонцями. Героєм став Лю Вудро, який перехилив вигру на бік Індіян. Гра була одна з найбільш інтересних в історії бейсболу („підбиваного мяча"). Є це 28-мий тріюмф Американської Ліги проти 17 перемог Красвої Ліги в історії американського бейзболу. При кінцевих змаганнях явилося 40,103 видців, які заплатили $179,975.48 за карти вступу. Красві одначе дружинники розписуються широко про подробиці гри останнього дня, в якім, по всій правдоподібності, мали виграти бостонці.

ІКЕС КРИТИКУЄ ТРУМАНА, ОДНАЧЕ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЙОГО КАНДИДАТУРУ.

Вашингтон. — Колишній секретар внутрішніх справ у кабінеті Трумана, який порвав звязки з Труманом в 1946 р., оприлюднив заяву, що він буде підтримувати Трумана, хоч не закриває очей за його недостачі. Про Дюія сказав Ікес, що він вимине справи.

ДЮЇ ПОДАЄ СВОЇХ 12 ТОЧОК В РОБІТНИЧИХ СПРАВАХ.

Питсбург, Па. — Губернатор Тамес Е. Дюї, у своїй відновленій передвиборчій обїздці виголосив чергову промову в справах республиканської внутрішньої політики. У ній скритикував недомагання в політиці Трумана та його Демократичної партії, а потім подав 12 програмових точок республиканської політики. У першу чергу він став в обороні робітничого закону Тефта-Гартлія, хоч заявив, що цей закон не є досконалий і що його треба доповнити чи змінити. Дюї теж заявився за поширення суспільного забезпечення, підвишки мінімальної заплати за годину праці, за створення департаменту праці, за усунення комуністів від контролі в робітничих юніях і т. п.

Святкування Дня Обєднаних Держав на світові розміри

Вашингтон, 11. жовтня. — Уряд підготовляє святкування Дня Обєднаних Держав на світові розміри на 24. жовтня. До участи запрошений папа Пій XII, ген. МекАртур, секретар стейту Джордж Маршал, секретар О.Д. Тригве Лі і Джан Фостер Долес, політичний дорадник Республиканської партії. Під час пресової конференції сказали урядовці, які підготовляють це свято, що його будуть святкувати в кожній громаді в Злучених Державах і в 57 країнах світу. Надіються, що Совєтський Союз теж візьме участь в загальнім святі, не зважаючи на те, що в минулому Совети бойкотували цю організацію. Френк Б. Фредерік з Бостону, пресовий референт Каєвого Громадського Комітету для Святкування Дня О.Д. сказав, що день 24. жовтня буде проголошений як законне свято, щоб світ міг передумати благодаті миру.

ГУБ. ДЮЇ ПЛЯНУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ

Паризький кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, С. Л. Солзбергер, довідується з кол американської делегації до Обєднаних Держав, що губернатор Тамес Е. Дюї, республиканський кандидат на президента, бере живу участь у плянуванні американської закордонної політики. Він порозумівається з адміністрацією през. Трумана і подає свої завваги. На випадок перемоги Дюія в листопадових виборах він перебере співвідповідальність за закордонну політику заки ще відбулась би інавгурація нового президента 20 січня 1949 р. Тому, що американський делегат до Асамблеї О.Д., Джан Фостер Долес, є політичним дорадником Дюія, він дістає точні інформації теж і про положення в Берліні і звідомляє Дюія щоденно про подробиці в цій справі.

МАРШАЛ ТВЕРДИТЬ, ЩО АМЕРИКА ОБЄДНАНА В ПОЛІТИЦІ

Перед своїм виїздом до Парижа в понеділок пополудні секретар стейту Джордж Маршал сказав кореспондентам, що тепер нема жодних признак, наче б Злучені Держави не були обєднані в справі закордонної політики. Маршал не хотів говорити, яка шкода вийшла з оприлюднення наміру президента вислати свого особистого посла до Сталіна. Він сказав, що ці справи він обговорить у Парижі.

Оборонна і господарська єдність Британської Імперії

Лондон, 12. жовтня. — Вчора тут почалися наради прем'єрів країн британської імперії, що репрезентують приблизно одну четверту частину населення світу. Після останніх політичних змін в цих нарадах вже беруть участь перший раз представники трьох нових британських доміній: Індії, Пакістану і Цейлону, що продовж останніх двох років одержали свою національну незалежність. На нарадах, що їх британський премієр Атлі назвав „сімейною гутіркою", підкреслено недвозначно єдність британської імперії та нерозривні спільні оборонні і господарські інтереси. Наради продовжуються.

НЕ ПОТРІБНО ВІЗ ДО БЕЛЬГІЇ

Брюсель, 12 жовтня. (АП)— Бельгійське Туристичне Бюро повідомило, що від найближчої пятниці починаючи „подорожні з американськими пашпортами вже не потребуватимуть окремих консулярних віз на в'їзд до цеї країни, якщо вони не думають залишатися в ній довше двох місяців. Подорожні мають показати тільки пашпорт.

ФРАНКО ЗАПОВІДАЄ УЧАСТЬ У ВІЙНІ ПРОТИ СОВЄТІВ

Севіля, Еспанія, 12 жовтня. (АП)—Ген. Франко, промовляючи тут вчора до старшин місцевого гарнізону, заявив, що Еспанія буде боротися проти напасника, що заатакував би сусідні країни. Він потвердив свою попередню деклярацію, що „1,000,000 еспанських вояків будуть битися, як комуністичні орди виступлять поза Берлін", даючи до зрозуміння, що Еспанія приступила б до війни, якщо Совєти заатакували Францію, або будьяку іншу зі західних европейських країн. Еспанський міністер закордонних справ при іншій нагоді заявив, що по його думці еспансько-американські стосунки вже швидко мали б вернутися до „нормального стану".

П-НІ РУЗВЕЛТ ОБХОДИЛА 64-ті УРОДИНИ

Париж, 12 жовтня. (АП) — П-ні Елінор Рузвелт обходила вчора в колі найближчих знайомих, приятелів та співробітників свої 64-ті уродини. Під час її побуту в Парижі п-ні Рузвелт кожного дня одержує сотні листів від організацій та приватних осіб, що прохають в неї заступництва, поради та допомоги. На всі листи вона відповідає.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ВІДКИДАЮТЬ КОМПРОМІС ПІД ЧАС БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА

Париж, 12 жовтня. — Представники трьох західних великодержав вчора ввечорі щераз потвердили свою рішучість не входити в жодні переговори зі Совєтами, як довго триватиме совєтська блькада Берліна. Ця заява була посередньою відповіддю на компромісову пропозицію незаінтересованих безпосередньо в цій справі шістьох членів Ради Безпеки, що бажали б позбутися тої справи з цеї інституції, передаючи її Раді закордонних міністрів. Конкретні пропозиції і протипропозиції докищо держиться в гострій таємниці, але загально вважається, що західні союзники не тільки не погодяться на відкликання справи з Ради Безпеки перед перерванням совєтської бльокади, але теж на випадок її перервання та перенесення розмов до Ради міністрів закордонних справ будуть домагатися в Раді Безпеки відповідного засуду совєтської політики в „компромісовій формі". Стверджується теж, що яке б „компромісове рішення" в теперішніх рямках західні союзники і не винесли, воно буде неприємливе для Совєтів, що з черги перешкодить можливість будького компромісового полагодження справи.

БРИТАНІЯ РОБИТЬ СОВЄТІВ ВІДПОВІДАЛЬНИМИ ЗА ЗБРОЄННЯ.

Париж, 12 жовтня. — Британський представник в Генеральній Асамблеї ОД вніс вчора резолюцію, в якій домагається проголосити совєтську меншину в Асамблеї відповідальною за розбиття переговорів в справі міжнародного розброєння. Цю резолюцію внесено до Політичного Комітету, що відбув два дальші засідання в справі совєтських пропозицій щодо розброєння. Представники Канади і Франції прилучилися до британсько-американського становища, стверджуючи, що совєтські пропозиції під цим оглядом є нереальні, бо не дають жодної гарантії і безпеки, відкидаючи міжнародну контролю зброєнь.

БРИТАНСЬКА „БІЛА КНИГА" ЗАСУДЖУЄ СОВЄТІВ В БЕРЛІНІ.

Лондон, 12 жовтня. — Вчора тут появилася урядова „Біла Книга" з праця положення в Берліні, в якій британський уряд стверджує західні права в тому місті та засуджує совєтську політику, скеровану на заперечення тих прав. На всі твердження наведено переконливі докази.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПЯТА КОЛОНА У ФРАНЦІЇ ЗАГРОЖУЄ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ.

Париж, 12 жовтня. — Керований комуністами страйк залізничників поширився вчора дальше на Альзацію і Нормандію, а комуністичний секретар Союзу професійних спілок заявив відверто, що метою страйку є розбити „військові договори, що перемінюють західний бльок у воєнну машину проти Совєтського Союзу". Він з черги виступив проти пляну Маршала у Франції та домагався його відкинення. Французький міністер внутрішніх справ Мох ствердив на підставі довірочних інформацій, що комуністична п'ята колона у Франції одержала з Москви наказ „робити все можливе, щоби в Парижі приготовити таке саме положення, як було в Празі" безпосередньо перед большевицьким переворотом.

СОВЄТСЬКА БЛЬОКАДА ЮГОСЛАВІЇ.

Београд, Югославія, 12 жовтня. — Промовляючи до робітників в копальнях мідяної руди в Бор, маршал Тіто заявив, що в наслідок совєтської господарської бльокади Югославії, в цій країні відчувається недостача цілого ряду продуктів, головно нафти. Совєти бльокують Югославію за ідеологічні ухили югославських комуністів з Тітом на чолі.

ШПИГУНСЬКА ЛИХОРАДКА ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

Будапешт, 12 жовтня.—В цілому Совєтському Союзі та в країнах його сателітів продовжується божевільна шпигунська лихорадка. В усіх цих країнах та на кожному кроці добачується тільки шпигунів і саботажників. Мадярське міністерство внутрішніх справ вчора знову повідомило про заарештування 54 студентів, яким закидується чорну торгівлю чужою валютою та „зв'язок з чужими урядами".

БЕРЛІНСЬКА ФІЛЬГАРМОНІЯ БОЙКОТУЄ СОВЄТІВ.

Берлін, 12 жовтня. — Члени оркестри берлінської фільгармонії переголосували вчора більшістю 73 голосів проти одного не брати участи в програмах контрольованої Совєтами радіовисильні. В своєму рішенні вони керувалися тим фактом, що контрольована американцями радіовисильня повністю може задовольнити потреби населення під цим оглядом.

СОВЄТСЬКІ ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ АВСТРІЙСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

Відень, 12 жовтня. — Совєтські окупаційні власті в Австрії видали австрійській поліції інструкції, забороняючи їй переводити будьякі арешти в совєтській зоні і в совєтському секторі Відня без попередньої згоди совєтських окупаційних властей. Австрійський міністер внутрішніх справ заявив, що це розпорядження практично заперечує та відбирає всяку дійсну силу австрійської юрисдикції. Півофіційно повідомлено, що австрійський уряд не буде респектувати цього совєтського домагання.

ПРОЦЕС ГРАЦІЯНО.

Рим, 12 жовтня. — Вчора тут почалася судова розправа проти маршала Родольфа Граціяні, обвинуваченого за співпрацю з німцями та воєнні злочини. Граціяні сам веде свою оборону, стверджуючи, що він не робив нічого іншого, тільки виконував свої обов'язки. Цей судовий процес викликав великі суперечності в італійській публичній опінії.

УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В НЮАРКУ ПРОТИ КОМУНІЗМУ І ЗА ВІЛЬНУ УКРАЇНУ. — На цій Маніфестації, влаштованій окремим Комітетом з представників місцевих американсько-українських організацій та яка відбулася у великій залі Моск Театру в Нюарку, дня 10-го жовтня в приявності понад 2,500 осіб, виступили цілий ряд американських і українських бесідників, засуджуючи комунізм як найбільшу тиранію та загрозу для світу, протестуючи проти совєтської окупації України та виступаючи в обороні і піддержуючи українські визвольні змагання. На фотографії (зліва): голова Маніфестаційного Комітету Мирон Леськів, республиканський кандидат на сенатора Злучених Держав зі стейту Ню Джерзі та скарбник цего стейту Роберт С. Гендриксон, що виступив з промовою на Маніфестації: сенатор Злучених Держав Г. Александер Смит, який промовляв на Маніфестації та якому, як і Р. Гендриксонові, влаштовано велику овацію; керівник Маніфестації, головний радний Українського Народного Союзу, адв. Іван Романишин та голова УККомітету і ген. секретар ПАУКонференції Степан Шумейко.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАМАЛО ІНФОРМАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ

„Коли поглянути на недавню визвольну боротьбу українського народу в перспективі 30-ох років, то мусимо признати, що головна вина за неуспіх тої боротьби спадає на непоінформованість західного світу в українській справі" — читаємо в канадійськім часописі „Український Голос" (Ч. 38).

Сумніваємось, чи якраз у тому „головна вина" неуспіхів визвольних змагань українського народу в найновішій добі, зате можна певно твердити, що дипломатичний світ, як тому 30 років почув про українську справу і мав сказати про неї своє слово, назагал дуже мало знав про Україну та українців, і то знав, було звичайно брехнею і фальшом підшите. На цю справу ми вже нераз звертали увагу, між іншим теж і недавно, пишучи про жовтень як „місяць книжки".

Теж і нині світ не є ще як слід поінформований про змагання українського народу до волі та про його геройську боротьбу за державну незалежність. Це дається відчувати навіть і на американськім терені. Тому саме є обовязком американських та канадійських українців цему зарадити, памятаючи, що наше друковане слово в цьому напрямі може доходити до 500 мільйонів людей, що мешкають у країнах, говорячих англійською мовою. Ми зробили б багато для української справи, коли б висилали книжки про Україну, які вже видані англійською мовою, до найважніших бібліотек у центрах англосаского світу, а теж і до визначних світових політиків та дипломатів. У всіх амбасадах розуміють англійську мову, всі вони повинні мати хоч той матеріял про Україну, який уже виданий англійською мовою. Тому, заки знайдемо фонди на видання англійською мовою дальших наукових і публіцистичних праць про український нарід та його змагання, поширім у першу чергу цей матеріял, що вже є та який дістав знамениту оцінку з боку американської критики.

Маємо тут на думці видання У. Н. Союзу. Тисячі таких книжок спочивають на полицях, а повинні бути в руках визначних представників західної демократії, яка, як пише канадійський часопис, ще й нині не є поінформована „про Україну та українців в такім освітленні, як цього бажав би український нарід й як вимагають його інтереси". До цього можна б ще додати: І як цього вимагають інтереси Америки й Канади та взагалі західніх демократій, а далі тривкий мир у світі та справедливість. Ці речі є вже освітлені й підкреслені в тих книжках, що є готові до поширення.

Тим не хочемо сказати, що не треба інших книжок і мап, як от про етнографічні кордони України, про польські зазіхання на українські землі й т. п. Вони повинні бути видані якнайскорше! Український Конгресовий Комітет, наприклад, уже передає до друку книжку про визвольну боротьбу України, в якій присвячується найбільше місця останній фазі тих змагань, себто геройській боротьбі Української Повстанчої Армії. Коли ж іде про Польщу, то пригадуємо, що „Обєднання Українських Організацій в Америці", яке вело політичну акцію до другої світової війни, видало ще в 1931 році англійською мовою велику, документальну книжку, про польську пацифікацію (Polish Atrocities in Ukraine), яка має 512 сторін, етнографічну мапу України, апель до культурного світу та окремий уступ про етнографічні кордони українських земель на заході й польське панування на українських землях.

Отже обовязково треба інформувати світ про Україну й доконче треба нових книжок, але треба використовувати теж і це, що вже є готове, чи тепер видається, як от "Ukrainian Quarterly" чи "Ukrainian Bulletin".

Винищування робітників у промислі

Від 1932 р. буває кожного року по 2,000,000 каліцтв серед робітників по фабриках і інших підприємствах. З них гине 16—18 тисяч, а остає каліками на ціле життя 90,000 людей. Порахуйте, кільки людей було в тому часі покалічених, а кільки згинуло не на війні, не під час поїздки, а під час праці для заробітку на прожиток.

„Оцю національну трагедію треба раз застановити" скатребa раз застановити" сказав през. Труман, коли пересилав привіт на конференцію Промислу, скликану до Вашингтону 27. вересня Бюром Робітничих Стандартів на доручення президента. Ціллю конференції мало бути підшукання способів для співпраці між господарями й робітниками, щоб припинити або бодай зменшити оте велитенське число нещасливих випадків під час праці. „Нам не вільно наражувати отих робітників і їх родини на непотрібні терпіння і непевність. Нам не вільно позбавляти нашу країну продукційних сил, які нам так дуже потрібні, якщо ми маємо сповнити наші домашні й закордонні зобовязання" — оце були дальші слова президента в привіті, перечитаним його представником на конференції, д-ром Стілманом.

У конференції взяли участь 250 представників великого промислу, робітничих юній, обезпеченевих компаній і федеральних урядовців. Учасники мали заздалегідь підготовану програму нарад над безпеченством робітників у підприємствах цілої країни. Нарадами проводив секретар праці, Морис Товбин. У своїй промові він звернув увагу, що в кожнім стейті є переведений закон в справі компензації для покалічених робітників, а ледве в половині стейтів є схвалені закони для охорони робітників під час праці. „Що більше", — казав секретар — „багато випадків зовсім не нарушують ніяких законів і їх можна викорінити тільки через добровільну співпрацю між господарями й робітниками при звичайнім скупченні ума".

Виходить, що припадки трапляються не тому, що нема закона, а тому, що люди самі легковажуть життя другої людини. Є звичаєм спихати вину за нещастя на господарів. Мовляв, вони легковажуть робітника. Одначе приявний на нарадах Карл Джансен, предсідник Дрейво Корпорейшен з Пистбурга, заявив, що кожна програма мусить мати безустережну підтримку збоку робітника. З цього виходить, що робітники самі, через легковаження законів і приписів дають причину до таких численних випадків і непотрібної втрати здоровя та життя. Не диво, що Джансен прийшов до висновку, що „майбутність промислу вимагає цього, щоб запанувала співпраця і лояльність при виповненні правил серед самих робітників". Для довершення такої співпраці необхідні є змагання господарів показати від себе дбайливість за долю робітника.

Від таких міркувань перейшли учасники нарад до шукання за практичною розвязкою питання співпраці. Францес Перкінс, колишня секретарка праці, вийшла з домаганням, щоб конгрес признав департаментові праці уповажнення влаштувати курси вишколу інспекторів, які мали би памагати робітникам у справах забезпечення перед нещасливими випадками. Вона зовсім справедливо сказала, що то ще замало, щоб інспектор був тільки полисменом. Він повинен ще бути фаховим учителем і помічником для робітника, вказуючи йому, як треба поводитися при різних складних роботах. Вона висловила погляд, що федеральний уряд не всилі доглянути безпеченства робітників і що ліпше є передати це стейтовим урядам.

Представник президента, д-р Стілман, клав вагу на інтерес країни в зменшенні числа нещасливих випадків, а з тим і каліцтв та смерти. Америка під теперішню пору потребує багато робітників, щоби заспокоїти власні потреби та подолати зобовязання відносно закордону. Теперішне число робітників у підприємствах, досягло цифри 61,000,000, одначе воно не вистачальне для виконання всіх робіт. Вже найближчого липня тільки при будові літаків, кораблів, виробі амуниції і при споріднених з тим промислами треба буде 300,000 фахових робітників, а міжтим через нещасливі припадки наша країна втратила двічі тільки фахівців.

Після трьох днів нарад над порушеними вгорі справами конференція склала програму діяння для виелімінування каліцтв і смерти при праці. Теперішню конференцію признано за тимчасову, а рішено скликати загальну конференцію в березні 1949 р. Для підготови загальної конференції покликано 400 знавців. Вони будуть працювати безупину аж до самої конференції. Покликано до життя цілу низку комісій, які мають спеціяльні призначення.

Так комісія для прав і правил вийшла з дорученням, щоб президент захадав від кожного губернатора, щоб він у своїм стейті провірив всі закони, які відносяться до безпеченства праці в підприємствах; комісія для дослідів має за обовязок простудіювати причини випадків, включаючи й психологічні підстави. Це вказувало б, що конференція вважає за одну з причин частих нещасливих випадків духові недомагання людини, на які донедавна мало звертали уваги. Комісія каже, що між робітниками є такі одиниці, які свідомо хочуть себе скалічити, щоб позбутися на якийсь час праці.

Комісія для співпраці між господарями й робітниками приходить до висновку, що в засаді господар відповідальний за виконання законних приписів робітниками й тому має порадити господарям засоби, як спонукати робітника до прииоровлення до правил. Комісія інженерів має думати над машинами, які забезпечували б робітника перед нещастям, а є ще й комісія виховання, яка має придумати способи освідомлення всієї суспільности над нещастям, яке терпить ціла нація через безупинні трагічні випадки, серед яких гинуть нераз найспосібніші таланти.

Оцю конференцію треба не тільки привітати, але й пригадати на обовязок кожної людини дати їй підтримку у своєму власному інтересі.

Величний акт і дороговказ

„Українська Трибуна" з 2-го вересня б. р. згадує в статті п. н. „Об'єднана збройна сила України" як то не один раз „в історії визвольної війни 1917-22 рр. наочно позначилися соборність збройного чину українського народу, документована виступом вояцтва з різних земель України". Найвеличавіше, на думку часопису, виглядав об'єднаних похід на Київ в 1919 році. Про це пишеться у згаданій статті таке:

„Але збройний чин об'єднаних українських армій — геройних дивізій армії УНР і дисциплінованих бригад УГАрмії — що почався пам'ятного літа 1919 р. героїчним маршем від ріки Збруча, цього гореславного символу українського розподілу та роздертя, і закінчився звільненням Столиці 31. серпня, — це не тільки найвеличавіший акт нашого недавнього минулого, але й дороговказ, за яким іде сьогочасна воююча Україна і її збройне рам'я — Українська Повстанська Армія. Дороговказ, за яким мусить іти, не лише в національні свята, але й у звичайні політичні будні українська політична еміграція, якщо вона не хоче розгубитися на манівцях обласництва всезнайства та взаємних заперечень, якщо вона хоче виконати обов'язки, які на неї поклала Батьківщина.

„Серпневий чин української збройної сили з його далекосяжним значенням згадуємо поряд із важливими для українських поколінь державними актами з 3 і 22. січня 1919 р. Він налив ці акти життьовим змістом визвольних прагнень народу всієї Соборної України. Цей чин задокументував перед усім світом, що весь український народ прагне соборности в такій самій мірі, як і суверенности своєї оновленої самостійної держави. І що весь народ, а зокрема його найкращі сини, готовий на всі зусилля: зусилля збройної боротьби і крови.

„Чин 31. серпня 1919 р. — це в своїй історичній величі вияв залізної послідовности того, що відбувалося на Україні від пам'ятного березня 1917 через 22. січня та 1. листопада 1918 і 22 січня 1919 рр. Тільки він міг довести до того, що Галицька Кінна Бригада брала участь у геройчних рейдах Першого Зимового Походу Армії УНР, хоч якими складним, майже безвиїдним, було тоді українське внутрішнє політичне становище. Йому треба завдячувати те, що і в Другому Зимовому Поході, завершеному геройською Базару, брало участь вояцтво з різних земель України.

„Історичні дати народу, — це не тільки предмет святкових спогадів, вони зобов'язують сучасність і кладуть великі шляхи в майбутнє.

„Українська політична еміграція потребує, окрема нині, в момент концентрації українських сил, таких маяків, які становили б запоруку, що її діла не лишаться тільки короткотривалими виявами національного піднесення, але й зобов'язуючою послідовністю для практичної політичної дії. Свідомість того, що Українська Повстанська Армія і вся воююча Україна святкують Похід Об'єднаних Українських Армій на Київ як День Зброї, ставить перед політичною еміграцією завдання і зобов'язання допомогти Батьківщині завершити цей день великою українською перемогою".

Пригадує визнання України

(Французький журнал про Росію та її сусідів).

В найповажнішому французькому часописі — "Homes et Mondes" (Люди і світи) за місяць лютий 1948, знаходимо багату на факти статтю під назвою: „Росія та європейський схил (glacis)". Автор не підписав своєї імени; стаття означена трьома зірочками.

Ця стаття невідомого автора знаменна, і на неї треба звернути увагу наших читачів. Чому?

Треба памятати, що Франція в час війни і деякий час по війні переживала безкритичне захоплення Совєтською Росією. В самім уряді Франції засідали комуністи, вірні слуги Сталіна, аж до весни 1947 р. Тяжко було вмістити десь у французькій пресі критичну статтю про СССР. Французька преса могла критикувати своїх комуністів, але большевицької Москви не зачіпала. Особливо ж обминала містити відомости про відносини в країнах неросійських, окупованих Москвою. Тому поява статті про народи, поневолені совєтським імперіялізмом, у французькому впливовому місячнику треба вітати, як значний здобуток для цих народів.

Автор совісно, солідно вивчав документи щодо совєтської закордонної політики. Він у подробицях розкладає відносини Москви до всіх її сусідів — Фінляндії, Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Угорщини і т. д. На стор. 292-293 і 300-301 автор показує своє добре знання української справи. Він подає факти про боротьбу українського народу за свою державність від революції 1917 р. і пише, між іншим, так:

„Україна була визнана формально центральними державами за першої світової війни, а також своїми судами: Балтійськими республіками, Фінляндією та Польщею... Якщо ми візьмемо публікацію ч. 88 першої наради Ліги Націй (присвячену питанню кандидатури України), то ми побачимо всі акти щодо визнання цієї країни різними державами і, між цими актами лист посланника (французького) Сент-Олера до генерала Табуї, що був тоді (1917-18 рр.) в Києві і вів активні переговори з українським урядом. Посланник повідомляв генерала, що французький уряд призначив його комісаром від Франції на Україні. Генерал Табуї зараз про це повідомив українського міністра закордонних справ, зазначивши, що він був акредитований при уряді цієї країни. Він був офіційно прийнятий головою уряду, Володимиром Винниченком і міністром закордонних справ Олександром Шульгином... В грудні 1917 р. Україна вже одержала московський ультимат, в якому визнавали Демократичну Українську Республіку, російський совєтський уряд вимагав переходу червоних військ через Україну, щоб задушити спротив донських козаків. Україна відкинула це вмішування і війна почалася, яка з різним успіхом тривала аж до 1921 року. Наприкінці Україна була цілком окупована Совєтами; уряд української демократичної республіки і голова держави, Симон Петлюра, мусіли покинути свою країну з остатками армії. Перебуваючи з того часу за кордоном, вони протестували постійно проти совєтської окупації".

Автор, оцінюючи совєтську політику, приходить до висновку, що від большевицького імперіялізму і сам російський народ не є щасливий: „може бути, що це історичний закон, що один народ, що опановує інші нації, кінчає тим, що попадає в рабство і мусить гнути спину перед деспотизмом своїх власних панів. Так здається, що визволення всіх країн, які знаходяться за „залізною завісою", було б рівнож і визволенням самої Росії".

оНо.

В ЗАГІРНІЙ БАВАРІЇ

(Репортаж).

1)

„Столиця руху".

Так офіційно називався Мюнхен за часів Гітлера. Титулу столиця руху — не можна Мюнхенові відібрати й тепер. Але тільки на час денного світла, тобто на час, коли їздять автобуси й трамваї. В цю пору маси народу облягають трамваїні - автобусові перестанки, крамниці, каси, кіно-театри (в погідну пору) пляжі. Рух навіть куди більший, ніж був тоді, коли Мюнхен величали „столицею руху". Лише тепер цей рух уже не націонал-соціялістичний, тепер він „екзистенціялістичний". Кожний спішиться кудись, щоб заробити щось, купити щось, з'їсти щось — щоб могти екзистувати, жити.

Доступ до автобусів-трамваїв уявляє з себе безцеремонну боротьбу — аж до „фавстректу" включно. Як бідне жіноцтво видержує цю боротьбу (і яким побитом зберігає фізичний „образ і подобіє" жінки) — це їхня тайна. Гадаю, що кожна мюнхенка радо завернула б Ізар горі-руслом до часів, коли жінка ще не мала рівноправности.

В трамваях-автобусах почуєте всякі мови, дуже часто українську. Хто хоче може називати Мюнхен і столицею руху авсленедрів.

Але рух у Мюнхені — що температура на Сагарі. Коли останні засоби комунікації дзвінками (гудками) проспівають „Ніч вже йде" — тоді в столиці руху Сагара. Ніде живої душі, що-півкілометра вуличний ліхтар, що-100 метрів світло на 4—5 поверсі будинку. Іди й питайся, чужинче, де твоя дорога!...

Смачного!

Але доволі чужого Мюнхену, ми ж приїхали до „свого" — до Українського Студентського Спортового Клюбу — Мюнхен... Ще тільки б перестанків „чвірокою" — і Фюріхшуле. А тут уже й щиро-дружне привітання і „прошу сідати" і „прошу..." — ну, чого (в межах можливого) захочете.

Коли ви відбили перший наступ ввічливости захоплених господарів і ентузіязму побачення з-боку недавніх запільбурзьких „дезертирів", розглядаєте смачно влаштовану домівку УССК-у і сходите вниз на комбіновану вечерю з підвечірком.

Фюріхшуле — механічна мішанина високої школи, Академічного Дому й табору ДП: на одному поверсі мешкальні кватири, а на іншому відкриті двері показують лекцію (половина крісел зайняті слухачами — половина повернута, як для прибирання, горі дном), на ще іншому поверсі якась проба.

Кухня в сутеренах сусідує з хемічною лябораторією. Кухня, як і р. п. (романтичної пам'яті) кухня „Академічного Дому" у Львові. Та сама скромна скромність у їжі й вишукані форми студенток, та сама кепсько прихована „ханжа" роздратованого апетиту студентів. Говорять, що хочете, пан"-родію, коли „бебе" (багато бульби) давало більше кальорій, ніж „гаферфльокен"!...

Коли „гаферфльокен" солодкаво запрошують вас стартувати, крізь відчинені двері фізикальної залі вдирається гостра вонь сірчаного квасу. Але хіба існує для молодих спортовців квас, який не зневтралізував би солодка усмішка чарівної студентки? — Смачного!

А після вечері швидке „добраніч" — бо на другий день змагання!...

Ковчег Ноя.

Не входячи в невідомі авторові цих рядків відносини на Центрально - Східних Землях: наше життя від двох десятків літ зосереджується в одному — хоч і не тому ж — будинку: „Ринок 10", „Зелена 26", „Паркова 10", „Владна Будова" (Хуст) — ось декілька вислужених ковчегів українського Ноя.

В Мюнхені актуальний ковчег має назву Дахаверштрассе 9. Там знайдете різні інституції, там знайдете всіх і вся, людей, яких ви не бачили десять років — навіть деяких з тих, за яких ви вже відправили панахиду.

Вас захоплено приймають, захоплено випитують. Тільки по-коротше оповідайте, тут усі страшенно зайняті. Не забувайте, що тут Мюнхен — столиця руху, а ви з якоїсь австрійського „зеленого клина"!...

Інша справа приватні знайомі: не роблять собі нічого ні зі столиці, ні з її руху. Ці люди найрадше сконфіскували б ваш час — кожний для себе.

Два вороги походу.

Щойно повна втома й пообідний відпочинок дозволяють вам спекатися першого екстазу гостювання в загірній Баварії. Тоді ясно здаєте собі справу з двох ворогів походу на Баварію: з дощу й нагло об'явленого обміну грошей у західних зонах Німеччини. Дощ показує інфляційні — німецька валюта дефляційні тенденції. Завтра, не зважаючи на переполох спекулянтів, не зважаючи на стогін дрібних банкових щадників, навіть на недільну днину — обмін. О 16 год. ідете з цілою експедицією, на місце змагань — до Варнер СС-Казерне, на Фрайман (всього година їзди трамваєм і автобусом). (Докінчення буде).

Ви дожидаєте кожного дня на листоноша, щоби приніс „Свободу“,? „Свобода“ дожидає на нього, щоби приніс вашу добровільну доплату до передплати!

Д-р Іван Німчук.

Проф. В. Сімович і Українське Видавництво

Як проф. Сімович говорив нераз сам, його життєвою мрією було дати велику наукову синтетичну граматику української мови, що була б одночасно й університетським підручником. Мені відомо, що Українське Видавництво таку граматику у проф. Сімовича замовило і він почав був її опрацьовувати. Передчасна смерть цю важливу його працю припинила.

В розгарі тієї широко розгорнутої праці не забував професор Сімович і про журнал-місячник „Наші Дні“, в якому помістив кілька статтей на мовно-літературні теми, м. ін. і більшу статтю про свою редакцію нового видання „Лиса Микити“. У пресі друкував тоді дуже цікаві спомини з молодих літ, або статті з приводу різних ювілеїв чи з приводу смерти деяких письменників або науковців (напр. стаття-промова, виголошена проф. Сімовичем при відслоненні памятника на могилі поета Василя Пачовського на Личаківському цвинтарі, або посмертна згадка про автора латинсько-українського словника В. Кміцикевича й ін.). Раз помістив проф. Сімович і гостру рецензію на виставу одної оперетки у львівському театрі, що її режисерував В. Блавацький.

Для повноти згадаю ще, що проф. Сімович був в Українському Видавництві таким авторитетом у всіх мовних питаннях і сумнівах, що всі працівники без вийнятку заходили до нього, коли тільки забажали, і завжди знаходили задовільну відповідь-розвязку справи. Очевидно — це забирало йому багато часу, перешкоджало у праці, але проф. Сімович ніколи не жалував труду на такі справи, навпаки — був вдоволений, що може комусь стати у пригоді. А втім, при таких нагодах він нераз контролював сам себе і — що цікаве — давав себе інколи переконати опонентові, — він, такий чудовий знавець мови, заявляючи щиро, що такого слова чи фрази він до того часу не чув або просто не знав, чим здобував собі ще більший авторитет, пошану і любов. Доказом такого відношення до проф. Сімовича всіх працівників Видавництва може послужити вірш — дружня сатира, авторства Святослава Гординського, що її прочитано на вечорі-іменинах любого професора в льокалі Українського Видавництва (14. І. 1943):

Це пан професор Сімович,
Спец української мови,
Знає де так, де інакше,
Знає де так(де інакше.
Окуляри наклавши, гостро
Наказує класти апостроф:
Всяк у Львові про тее знає,
Йде до нього, він виправляє.
І навіть бачено нишком:
Присівши на власну книжку
Коло гарячої печі,
Ще й коцом окутавши плечі,
В час, як нічка стояла над Львовом,
Сам собі виправляв він мову!

В рік пізніше, знову на новий рік, прочитано на такому ж вечорі довший вірш п. з. „Сімоводраківка“ (нововідкритий уривок невідомої драми Арістофана). Це було в тому часі, як проф. Сімович займався перекладами клясиків. Цю поему помістив Гординський пізніше в журналі „Арка“ (ч. 2-3 за 1947 р.).

Вертаючись дуже часто після праці у Видавництві разом з проф. Сімовичем додому (бо ми жили в тій самій частині міста і недалеко один від одного), мав я нагоду, більше як хто інший, говорити з ним про всі актуальні справи, не виключаючи й політичних та релігійних. Але проф. Сімович, завжди жива людина, любив таки найрадше балакати на літературні й мовні теми, де він просто блистів величезним багатством знання, бистрим критицизмом і широким досвідом у цих справах. При тому він завжди любив почути добрий жарт з мовно-правописної ділянки і сам нерідко жартував на ці теми та наводив деякі дотепи-калямбури т. ск. з власної практики.

Раз якось оповідав я проф. Сімовичеві дещо з власної журналістичної практики і подав йому кілька цікавих прикладів т. зв. друкарського чортика, що то гуляв і гуляє досьогодні безкарно по українських часописах, журналах і навіть книжкових виданнях. Проф. Сімович сміявся з деяких фокусів друкарського чортика до сліз і став подавати свої цікаві приклади з мовно-правописної ділянки. М. ін. він кпив собі сердечно зі слова „гімн“, обстоюючи тільки слово „гимн“, що й залишене як єдине у словнику Ізюмова-Панейка. Так само сміявся з часто вживаного тепер дієприкметника „роджений“ у значенні „уроджений“, „зроджений“, „народжений“, і жартував, що не знати, чи дотична особа нарешті вже раз народилася, чи ще донині родиться. Сюди належать такі дієприкметники, як організований, мобілізований, конфіскований і десятки інших, що їх і сьогодні вживають у нас фальшиво, бо в значенні доконаної дії. Проф. Сімович жартував при цьому, кажучи нераз, що українці так довго будуть писати „організований“ замість „зорганізований“, доки вкінці не переведуть тривкої власної організації і не стануть дійсно зорганізованим народом, бо дотепер вони все ще тільки організуються, себто є в стадії організації. Подібно жартував між нами і сміявся з такого речення: „Боротьба з боку української молоді йде нагальна“... і питав, чому та боротьба йде з боку, а не зпереду чи ззаду, або й з усіх боків одночасно? Так само брав на сміх такі речення: „З рамени товариства промовляв той, що став потім головою“... „на зборах було біля 1,000 чоловік“ (зам. коло 1,000 осіб, людей, громадян, душ, вояків і т. д.), „нічого не поробиш“ (зам. годі, тут нічого не вдієш), „виступив від їх імени“ (зам. в імені, іменем, або просто: виступив від), „вечірка відбудеться при участі кращих сил“ (зам. найкращих сил), „осягнув певні здобутки“ (зам. деякі, або дійсно певні, означені), „в мене є“ (зам. я маю), „завдяки упадкові зломив ногу“ (зам. внаслідок упадку, упавши), „нами було зроблено“ (зам. ми зробили) і багато-багато інших. Не любив, зрозуміла річ, таких яскравих мовних прогріхів як напр. уживаного в Галичині „взглядн о“, кажучи, що воно взагалі нічого не значить, а коли вже треба вжити якоїсь форми на його означення, то найкраще може: „чи пак“, „чи радше“. Виступав теж гостро проти таких форм, як у „випадку потреби“ (зам. в потребі), „відносно добрий“ (зам. розмірно добрий), „на мові“ (зам. мовою, в мові), „переслідувати ціль“ (зам. прямувати до цілі, „зараз“ (зам. тепер, під цю пору), „мимо того“ (зам. всупереч тому, не зважаючи на те), „30 років тому назад“ (зам. 30 років тому), „грудь“ (зам. груди), „тричі більший“ (зам. втроє більший), „після мене“ (зам. на мою думку) й ін.

Боровся теж проти того, щоб змішувати з собою такі прикметники, як „характерний“ і „характеристичний“, „чисельний“ і „численний“, „военний“ і „військовий“, „ненадійний“ і „несподіваний“, „единий“ і „одинокий“, „правдивий“ і „правильний“, „безплатний“ і „безкоштовний“, „особливий“ і „особистий“, „огірчений“ і „огірковий“, „духовий“ і „духовний“, „редакційний“ і „редакторський“ і т. п. Далі був проти того, щоб змішувати дієслова: „мусів“ і „повинен“, „доносити“ і „повідомляти“, „міняти“ і „змінятi“ та багато-багато дечого іншого. Якнебудь проф. Сімович виступав завжди за збагачуванням української літературної мови зі скарбу народнього слівництва і тішився кожним добрим новотвором, проте деяких слів він не терпів. До цих нелюблених ним провінціоналізмів належав м. ін. заіменник „жоден“, що про нього він казав: „Цей заіменник повстав десь у глухому куті на Сході, його привезли до нас (в Зах. Україну) еміґранти і тепер він засмічує українську літературну мову навіть зі сцени львівського театру“.

Окремо хочу ще сказати кілька слів про зацікавлення проф. Сімовича справою латинки в українському правописі. Як відомо, проф. Сімович був прихильником введення у нас латинки і цей погляд заступав м. ін. і на всеукраїнській правописній конференції в Харкові 1927 р. разом з кількома однодумцями. Але в противенстві напр. до письменника Аркадія Любченка, що прибув до Львова десь з кінцем 1942 р. і гаряче обстоював латинку в нашому правописі, уважаючи, що саме настав час відгородитись при її помочі радикально й остаточно від Росії на культурно-мовному фронті, проф. Сімович ставився в тих часах до цієї справи доволі критично і... скептично. Проте саме йому прийшлось виробити незабаром проєкт українського правопису латинкою на зазив шефа преси і пропаганди у Львові, що предложив у цій справі наказ від вищої влади з Берліна. Проф. Сімович, що оповідав мені про це довірочно, забирався до цієї справи не дуже радо і виробив плян латинки для українського правопису взявши за зразок, але відповідно змодифікувавши, правопис чеський, про що він зрештою писав ширше вже давніше. Одначе, хоч він був за латинкою, проте стояв на становищі, щоб зміна правопису виходила від нас самих, а не відбувалась під примусом чужої влади.

При кінці мушу ще зазначити, що проф. Сімович разом з кількома іншими діячами мав доручення опікуватися вченими (науковцями), що приїздили до Галичини зі Сходу, особливо в рр. 1943-44. За його рекомендацією Українське Видавництво робило з тими науковцями умови на наукові праці з найрізнородніших ділянок знання, щоб їм у тих жахливо-важких часах якось помогти. Проф. Сімович — золоте серце — виконував той обовязок з особливою любовю і тактом, про що могли б неодно розповісти ті, що мали нагоду пізнати його при тій праці.

Оце були б ті головні, найважніші сторінки діяльности проф. В. Сімовича, незвичайно живої і до дна доброї людини, в останніх роках її життя. Який же жаль, що такого авторитетного мово- і літературознавця нестало в живих, що його нема між нами!

Д-р Іван Німчук.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Поможім великій праці ЗУАД Комітету!

У неділю, дня 3. жовтня відбулися у великій салі Горожанського Клюбу при Френклин вулиці ширші сходини громадян, скликані ЗУАДКомітетом для обговорення справ, звязаних з приїздом до ЗДА українських скитальців. Участь у цих сходинах взяло понад 110 осіб, у тому багато нових емігрантів.

Сходини відкрила голова филаделфійського Відділу З. У. А. Д. К., п-ні Олена Штоґрин. Першим бесідником був новий іміґрант п. Осип Бакай, який у гарячих словах змалював жахливу долю українських скитальців в Европі та візвав присутніх якнайбільш енергійно допомогти ЗУАДКомітетові у його великому змаганню уможливити приїзд до Америки десяткам тисячів українських скитальців. Після промови п. Бакая, яка у неодного з присутніх витиснула сльози із очей, забрав слово головний директор ЗУАДК-у, д-р В. Ґалан та розказав про дотеперішню працю ЗУАДК у звязку з ухваленням закону про допущення до ЗДА 205,000 скитальців. ЗУАДК зібрав досі і вже вислав до Вашинґтону 1,200 декляраций для около 500 скитальців. Кожного дня напливають нові декларації, в тому деяка скількість від фармерів неукраїнського походження. ЗУАДК навязав контакт із відповідними департаментами усіх майже стейтів і у насописах деяких із цих стейтів появилися заклики ЗУАДК до фармерів, щоб вони зголошували до ЗУАДК своє запотребування на рільних робітників та фахівців. Стейт Мериленд уже прислав до ЗУАДК поважну скількість підписаних декларацій, а крім цього стейтовий уряд визнав ЗУАДК своїм заступником в акції прийняття европейських скитальців. Д-р Ґалан увійшов як член до комісії стейту Пенсилвенія, яка буде займатися прийняттям скитальців у цьому великому стейті. Крім цього д-р Ґалан пояснив текст недавно виготовлених друків декларацій і візвав присутніх помогти З. У. А. Д. К. у великій і важкій праці. Завдання, яке стоїть перед нами є незвичайно велике і важке й тільки від нас залежить, чи в межах ухваленого закону приїде 10,000, 20,000, чи 50,000 українських скитальців, говорив д-р Ґалан. Тому кожний американець українського походження мусить помогти акції рятування українських скитальців.

Після звіту д-ра Ґалана слідували запити, на які д-р Ґалан давав ясні відповіди.

Член Дирекції ЗУАДК, д-р Дубас, згадав, що на сходинах є присутні члени управ всіх або майже всіх филаделфійських товариств, організацій та братств і піддав думку, щоби присутні зорганізували на терені тих своїх товариств акцію збирання деклярацій.

Перед закриттям сходин промовив до присутніх присутній на салі делегат недавно створеної в Европі Української Центральної Ради, інж. Дмитро Андрієввський. Він подякував присутнім від імені У. Ц. Ради за цю велику допомогу й опіку, яку дають американські українці через створення ними ЗУАДК українським скитальцям в Европі.

У кожного, хто глибше цікавиться розвитком і працею наших центральних установ у ЗДА, вище згадані сходини оставили безсумнівне переконання, що ЗУАДК добре виконує завдання, яке вложили на нього американські українці. Знов висока як на филаделфійські звичаї кількість учасників сходин та рясні оплески, якими вони реагували на промову п. Бакая або звіт д-ра Ґалана, були доказом, що ЗУАДК здобуває чимраз ширше зрозуміння для своєї праці серед загалу американських українців.

Кінчимо тим, що віримо, що филаделфійські українці тепер приступлять до масового виповнювання деклярацій. Не забуваймо, що одна підписана декларація рятує здоровя, а може і життя одній скитальчій родині!

Я. Татомир.

РЕЗОЛЮЦІЇ

ухвалені одноголосно на великій Українській Маніфестації, що відбулася в Нюарку, Н. Дж., в неділю, дня 10. жовтня 1948.

Ми, американці українського роду, зібрані тут в театрі Моск, в Нюарку, Ню Джерзі, дня 10-го жовтня 1948 р., та здаючи собі справу з теперішнього критичного положення в світі і свідомі наших громадських відповідальностей, обміркувавши справу врочисто, постановляємо:

1. Цілo-сердечно піддержувати наші американські прінципи демократії і нашу систему правління; стверджуємо наше сильне переконання, що політика тоталітарної Росії, як це виявляється з її поступування в світових справах, є загрозою для світового миру і тому ми твердо обстоюємо політику, виявлену нашим урядом;
2. Піддержати наш уряд в його політиці для створення могутніх збройних сил, які могли б оборонити нашу країну від атаки з боку будьякого напасника;
3. Піддержати Плян Маршала та всі інші заходи, необхідні для збереження миру та для допомоги демократичним націям, де вони не були б;
4. Піддержувати український визвольний рух, зокрема героїчну Українську Повстанську Армію, яка бореться сьогодні проти свого комуністичного гнобителя на українській землі, та взиваємо наш уряд і наш нарід дати всю можливу тільки матеріяльну і моральну допомогу і піддержку цим силам та цілому Українському Визвольному Рухові;
5. Закликати наш уряд, щоби він признав українських переміщених осіб та военних втікачів за окрему національну групу та щоби зробив все можливе для приспішення приїзду цих еміґрантів до Злучених Держав;
6. Піддержати Меморіял Українського Конгресового Комітету Америки з вересня 1948 р., п. з.: Реорганізація Східної Европи для виключення російської агресії.

АМЕРИКА ВИСЛАЛА ПОНАД 88 МІЛЬЙОНІВ НА ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ КИТАЄВІ

Вашингтон, — З Білого Дому оприлюднено, що китайський центральний уряд дістав з Америки $88,275,000 військової допомоги у боротьбі проти комуністів упродовж останніх 6 місяців. Це є 70% суми, признаної Китаєві у квітні. Тоді призначено для Китаю $125,000,000.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На кампанію, яку веде УКК в цілі зібрання $50,000 надіслано такі жертви:

Дітройт і Гемтремк, Міш.: Філія Українського Конгресового Комітету зі самоподаткування членів культурно-освітньої секції при філії УКК $100, а $50 з похорону пок. М. Войтович; Н. Машталер зі збірки на похороні пок. Кулинича $42. Разом прислано тепер $192, а що передтим було проголошено $2,019, то досі прислано жертв на загальну суму $2,211.

Филаделфія, Па.: Іван Цегелик $25, а що передтим було проголошено $1,467, то досі прислано разом $1,482.

Ню Йорк, Н. Й.: Іван Лакуста $10! п-ні Н. Н. $10; В. Йосков $25; Н. Зукар $2; Марія Макарушка зібрала на листу 1,527 — $30; д-р Семен і Марія Демидчук $25; М. Трипалюк зібрав на листу 1,529 — $8. Разом прислано $110, а що передвим було проголошено $911.65, то досі прислано разом $1,021.65.

Джерзі Сити, Н. Дж.: Відділ 275 У. Н. Союзу $25; К. Піддубчишин зібрав на листу 167 — $15. Разом прислано тепер $40, а що перден було проголошено $419, то разом досі прислано $459.

Бруклин, Н. Й.: Григорій Калінович $25; Іван Цюпа $10; Г. Бурбуляк зібрав на листу 54 — $34; М. Баглай зі забави від. 158 У. Н. Союзу $9.10, а зі збірки на бенкеті Українського Народного Дому $82.50; Марія Демидчук зібрала на листу 688 від членів від. 293 У. Н. Союзу $34.10. Разом прислано тепер $194.70, а що передтим було проголошено $238, то досі прислано разом $432.70.

Пітсбург, Па.: М. Усик зібрав на листу 221 — $52, а що передтим було проголошено $560, то досі прислано разом $612.

Шікаго, Ілл.: Г. Сенів $5; а що передтим було проголошено $86, то досі прислано з Шікаго $91.

Джолієт, Ілл.: Осип і Анастазія Кочани $10, а що передтим було проголошено $16, то досі разом прислано $26.

Ню Гайд Парк, Н. Й.: Марія Турко $5.

Бостон, Масс.: Н. Давискиба $4; а Н. Кісіль зібрав на листу 738 — $5; отже разом прислано $9.

Пітсфілд, Масс.: А. Маланчук зібрав на листу 530 — $12, а що передтим було прислано $111.71, то досі прислано разом $123.71.

Супіріор, Віс.: д-р В. Галич $10.

Ворт, Ілл.: Ольга Демчук $5.

Бриджпорт, Конн.: Анна Чернявська зібрала на листу 841 — $40, а що пердтим було проголошено $89.15, то досі прислано разом $129.15.

Янгставн, О.: О. В. Грабець $10, а що передтим було проголошено $25, то досі прислано разом $35.

Ст. Пол, Мінн.: Степан Коцюба $15, а що передтим було проголошено $15, то досі прислано разом $30.

Олін, Н. Й.: Г. Подольський зібрав на листу 728 — $33, а що передтим було проголошено $1, до досі прислано разом $34.

Вотервліт, Н. Й.: о. Андрій Хлистун $15, а що передтим було проголошено $83, то досі прислано разом $98.

Гвілінг, В. Ва.: М. Медвідь зі збірки $50.

Кармель, Н. Й.: Д. Ушак $5.

Торонто, Онт., Канада: В. Савчинський $2.

Мур Лейк, Онт., Канада: М. Дорош зі збірки $70.

Літсдейл, Па.: М. Мітсак зібрав на листу 104 $25.

Вудбайн, Н. Дж.: Юлія Чічура $15.

Ковтсвіл, Па.: Розалія Заплітна зібрала на листу 279 $22.

Джірардвіл, Па.: Марія Максимчук $10.

Прислані тепер жертви виносять $981.60, а що передтим було проголошено $10,043.89, то всі жертви надіслаяні досі в цій кампанії виносять $11,-025.49.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ КУБИ.

Гавана, столиця Куби, 10-го жовтня. — Д-р Карльос Пріо Сокарас, адвокат і провідник революційної групи, склав сьогодні в президентській палаті присягу як новий президент республики Куба. На інавгурації були приявні закордонні посли і їх родини, та родина нового президента й його приятелів. У своїй промові з балькону палати новий президент заявив що його ціллю є служба народові". У своїм посланні до конгресу Пріо заповів втримання приязного ладу, а це пояснюють собі як заповідь здавлення боротьби ватаг, яка йшла за часів попереднього президента, Грав Сан Мартіна.

КОНСЕРВАТИСТИ ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕМОГУ В 1950 РОЦІ

Лондон, 12 жовтня. Вчора закінчилася річна конференція Консервативної партії, з перебігу нарад якої спостерігачі роблять висновки, що ця партія цілком певна своєї перемоги в найблищих виборах в 1950 році. Свою певність перемоги консервативсти базують не так на змінах своєї власної програми, як на зміні настроїв деяких прошарків населення у відношенні до урядової тепер Лейбуристської партії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНСУЛЬ З ВЛАДИВОСТОКУ В ДОРОЗІ ДОДОМУ

Москва, 12 жовтня. (АП) — Американський консуль з Владивостоку та його штаб прибули вчора до Москви в поворотній дорозі додому. Консулять у Владивостоці закрито попереднього місяця у зв'язку з відомою справою Косенкіни та закриттям совєтських консулятів в Ню Йорку і Сан Франсиско.

ДІЗНАЮТЬСЯ ПРАВДУ ПРО БЕРЛІНСЬКУ КРІЗУ. — Читачі газети це німці, що прибули з совєтської зони в Берліні до американської й мають зараз назад вертатися. Перше, що вони роблять, то купують газети, щоби дізнатись, що діється у світі й як мається справа з Берліном. Вертаючи до совєтської зони, очевидно, викидають ці часописи, щоб не наразитись на переслідування.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за виграту часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,404 Усатюк Арсена. Орлюка, Демчука та земляків з с. Косяківки (Київщина) від Усатюк Василя с. Мойсея.

16,405 Кузьма Івана брата також його дітей Марії, Анни і сина Володимира від Кузьма Михайла з с. Хватова (Золочів).

16,406 Озарів Федора і Насті з с. Копанок (Калуш) від Романів Василя с. Захара і Анни.

16,407 Івічев Луки (обл. Каленін, Білорусь) від Івічев Олександри.

16,408 Кухній Василя з с. Олеша (Товмач) від Римчук Параски.

16,409 Качмарик Антона від Ґруник Михайла з с. Підгаки (Мостиська).

16,410 Пинковський Юліяна від Пинковська Марії з с. Корчівка (Камінець Подільський).

16,411 Павлик Даниїла з с. Гушковичок (Перемишль) від Онозик Петра с. Теклі з дому Павлик.

16,412 Нечистий Юрка з с. Звадка Морохівська (Сянік) від Білас Катерини.

16,413 Ґрендус Катерини з дому Гринкевич з с. Радохівці (Мостиська) від Паска Анни зам. Пукшин.

16,414 Ґерляк Петра і Івана з с. Сторона (Дрогобич) від Павлів Осипа с. Анни Ґерляк з дому.

16,415 а) Антонів Василя з с. Старе Село (Жидачів) від Судук Василя с. Андрія і Анни з дому Антонів.

16,415 б) Яценко Анни д. Федя з с. Слова (Жидачів) від Яж Степана с. Дмитра і Анни з дому Димків.

16,416 Твердохліб Аврама батька з с. Балцурівка (Курської округи) від Твердохліб Марії зам. Протасенко.

16,417 Якубів Івана і Макара сини Кондрата і Олександри з Кубанщини від Коваленко Олени і Анатоля.

16,418 Бич Івана, Василя, Антона і Миколи з с. Гочев (Сянік) від Бич Івана с. Дмитра.

16,419 Леуш Григорія, Іваник Феськи тітки з с. Карова (Рава Руська) від Леуш Катерини.

16,420 Морозовська Марії з м. Броди від Попович Антона.

16,421 Усатенко Василя с. Василя з Запорожжа від Усатенко Володимира.

16,422 Козлова Анісі Ефімівни з м. Камянського від Роботевський Степана.

16,423 Козушко Івана від Козушко Семена.

16,424 Яців Василя з с. Вовчий тітки з дому Швець з с. Мочар від Швець Миколи.

16,425 Козак Володимира від Веремчук Василя.

16,426 Дячок Анни з дому Ковалишин від Ковалишин Теклі д. Івана з с. Стриганці (Бережани).

16,427 Ґінда Івана с. Михайла з с. Залуж (Сянік) від Ґінда Івана с. Йосифа.

16,428 Мандзякевич Володимира, Закамерук тітки від Хтей Володимира.

16,429 Базя Василя Гивеля з Жидачева від Мудрик Марії, з дому Середницька.

16,430 Пуздрак Михайла батька, Пуздрак Григорія стрия з с. Ялове (Лісько) від Пуздрак Івана.

16,431 Олійник Уляни з с. Надіїв (Долина) від Олійник Марії.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори відділу 374 відбудудуться в неділю, 17. жовтня, в год. 3. пополудні, в Елізабет Пібоди Гавз. Просимо членів взяти громадну участь, бо є дуже важні справи до полагодження. — М. Кисіль, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуься 17. жовтня в церковній галі 127 Парк ул., зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свої вкладки. Просимо членів вписувати свою родину і знайомих в члени У. Н. Союзу, за що дістанете нагороду. — За уряд: П. Воляник, предс.; В. Колесняк, кас.; Р. Голубович, ф. секр.; К. Марущак, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 15. жовтня, в год. 8. ввечір, в Січовій Галі. Просимо членів *прийти на збори і платити* свої вкладки на зборах відділу. — За уряд: О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. жовтня, в гали парохіяльній, 803 Фронт стр., в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час і вирівнати свої залеглости. Довгуючі члени, коли не заплатять своєї вкладки до 25-го. ц. м., будуть суспендовані. — За уряд: В. Ракочий, предс., І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 16. жовтня, в церковній салі, 28 Іст 7. вул., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару згідно з ухвалою. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 17. жовтня, в годині 12. в полудне, в домі відділів У. Н. С., 843 Н. Вестерн Еви. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо є важні справи. Довгуючі члени хай стараються вирівнати свої залеглости до кінця року. — Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що квартальні збори відбудуться вже не в суботу, а в неділю, 17. жовтня, в 2. годині пополудні, в Укр. Хатіґ Справи вимагають, щоби всі члени були на зборах, бо протягом літа багато справ не полагоджено. — Й. Крупка.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Три-квартальні збори Тов. оря, від. 69, відбудуться в суботу, 16. жовтня, в год. 8. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 14. жовтня, в Тов. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. Просимо тих членів, котрі довгують більшу суму до тов. каси, щоб старалися сплати свій довг. — В. Гнатків, гол.; П. Ковтун, кас.; М. Парата, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 25. вересня 1948 р. помер у 69. році життя

ЯКІВ ПОЛИВКА,

член Бр. св. О. Николая, від. 175 У. Н. Союзу в Дітройт, Міш.

Покійний походив з села Портного, пов. Горлиці, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Ярину, дочку Анну замужну.

Похорон відбувся 29. вересня з дому жалоби при участи родини, приятелів і членів Бр. до українськоі катол. церкви св. І. Хрестителя, а відтак на цвинтар Голі супілхрі. — В. Й. П.!

В. Бартош.

ПОМЕШКАННЯ

ВОЛОДИМИР ФОРМАНЮК, син брата **МАЗОРЮК БАРТКА,** пошукує своїх дятьків: **ТАНАС, ФЕДОР, СТЕФАН „МАЗОРЮК" (ФОРМАНЮК)** з села Василівка, Камянець Подільський, Велика Україна, котрі виїхали з дому по першій війні до Ню Йорку. Хто знає про них або вони самі, прошу написати до:

C. OLIAR
32 Jackson Street
Taunton, Mass., U. S. A.

ВАСИЛЬ ПАВУК шукає **МУЖА** своєї тітки

ПАЛАГНИ СТЕЛЬМАЩУК

дочки Андрія з села Яремче, повіт Надвірна, яка померла в Канаді. Хто про него знає, або він сам, хай пише на адресу:

PAUK WASYL
D. P. Hospital-Seebach p. Seebaden
Bez. Spit. Dr. Kefenten,
Austria, Europe.

ТАРЗАН, ч. 1948. Чи нема надії для Джени?

Коли Тарзан зближався до своєї цілі, він побачив, як перед ним ішла якась дивна права.

Він укрився за корчами і дивився, як тубільчі хлоці несли якісь мішки під сторожею непевних людей.

Та його підозріння мусіло уступити місця необхідності ратувати Джену й тому він вийшов на поле...

...на якім хтось повирубував усі дерева. Зпід одного корча дався чути слабий стогін.